

1923 Et svømmer-gen utvandrer til Amerika

Det står et ungt vakkert par på dekket og trekker til seg den friske havlukten. Det rusker i håret, og hun holder godt om det mest verdifulle de har, nemlig ei lita nett tulle på ett år. Hun ser på sin vakre mann som myser mot sola og vinden. Hvorfor ble det dem? Hun hadde god tid til å tenke her ute på Atlanterhavet. Livet fyker forbi i revy. Ulike tanker fikk utløp og hun mintes uttrykket: «*Ulike poler tiltrekker hverandre*». De hadde så ulik bakgrunn. Men nå sto de sammen om et usikkert fremtidsvalg. Det å forlate det trygge i lille Trøndelag og forsøke et liv i en etterkrigstid som ikke hadde fått roet seg ned, tvert om. Weimarrepublikken var ustabil. Lite ante hun at den skulle ende sitt liv i 1933 ved at en liten mann med bart kom til makten i Tyskland. Heldigvis kunne hun ikke se inn i fremtiden. Hadde hun kunnet det, ville hun også sett at hun selv skulle gå ut av tiden i det samme året. Hun møter blikket til sin lille datter i armene hennes. Blikket sa: «*Ja, men du har da meg*». Det ga henne styrke.

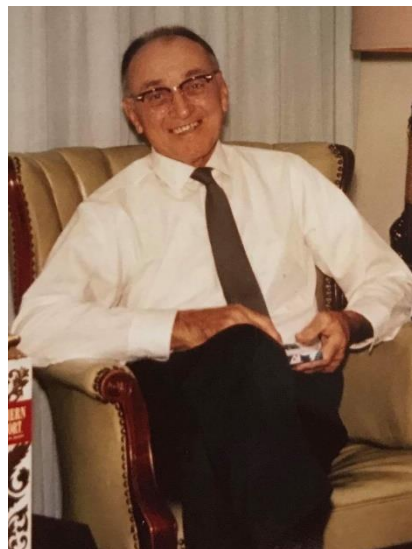

Ombord på Stavangerfjord på vei til Amerika. Lengst til venstre: Emil Gothard Rønne. Lengst til høyre: Marie Berntine Prestmo Rønne m/datteren Ellen Marie på fanget

Hun hadde oppgitt en glimrende karriere som svømmerske, på ett vis en uvant utøvelse for kvinner på den tiden. Svømmingen hadde gitt henne så mye, men så måtte de gifte seg. Hun smilte litt for seg selv, og titter igjen på årsaken som ga henne et lite smil tilbake. Hun savnet allerede Trondheim og de der hjemme. Mannen hennes hadde det trolig mye lettere. Han savnet ikke noe. Han var nok fortsatt bitter på samfunnet. Deres bakgrunner var så forskjellige. Men polene tiltrakk hverandre. De utvandret ikke for å få 160 acres jord, slik noen av forfedrene gjorde - og fikk - ute på prærien. Nei, de øynet en fremtid i Delaware, han med sin elektrikerbakgrunn. Rett nok var det uro med arbeidsløshet, fagforeninger og truende, mørke økonomiske skyer. Ja, sågar totalt mislykket integrering, hvor mange italienere dominerte gjennom det som senere skulle bli hetende mafiaen på østkysten. Men mannen hennes bedyret sine kontakter, og øynet en berikende fremtid hos et stort konsern. Likevel

følte hun et visst mismot. Spiren var allerede lagt til ikke å trives. Hun titter ned på datteren igjen og da forsvant alt det vonde og usikre. Hun visste hvem hun skulle kjempe for. - Vi skriver en augustdag i 1923, ombord på skipet Stavangerfjord. Og vi har nettopp møtt ekteparet Marie Berntine og Emil Gothard Rønne, og deres ettårige datter Ellen Marie - som utvandret til Amerika. Der ble de hetende Mr. and Mrs. Ronne. I Norge skriver vi vel alltid fruen først, men i Amerika er det motsatt.

Min hovedkilde er Christine Marie Evans, barnebarn av Marie Prestmo og Emil Rønne. Christine bor i dag i den lille staten Delaware, rett øst av Washington DC. Emil var ett av sju barn (Emil, Bjarne, Ingvar Margido, Johan Peder, Inga Marie, Lise og Egil Marius). Han ble født i Kristiansund 20. mai 1900 og hadde nok en vanskelig barndom. Familien er oppført under Kristiansund og Hasselvigen (mora kom derfra), senere Kongensgt. 61 i Trondheim. Det synes som han gikk mesteparten av folkeskolen på Falstad skolehjem, under offentlig understøttelse. Til Falstad kom han den 25. oktober 1908, og ble utskrevet den 3. april 1914. Etter Falstad havnet Emil hos gårdbruker Østerås i Sparbu (kr 15 pr. mnd + kost og klær).

Emil Gothard Rønne litt senere i livet

Falstad skolehjem var en oppdragelsesanstalt for «vanartede gutter fra Trondhjemsområdet», senere for hele Nordenfjelske. Institusjonen ble åpnet i 1895 på gården Falstad nedre i Ekne i Levanger i Trøndelag. Frem til 1895 var oppdragelsesanstalter i Norge lagt til isolerte øyer. Staten overtok driften i år 1900, og stedet ble godkjent som skolehjem for gutter med adferdsvansker. På 1920-tallet fikk skolen ny hovedbygning, og det ble også etablert en yrkesskole for unge forbrytere ved institusjonen. Fra 1930 tok skolehjemmet bare inn gutter over 15 år (før 12 år). På det meste var det 57 beboere ved Falstad. I 1949 ble Falstad skolehjem lagt ned.

Et skolehjem var en tidligere norsk institusjon eller anstalt som kombinerte barnehjem og skole, og som hadde til oppgave å forbedre barn og ungdom som hadde vist dårlig oppførsel eller var rammet av omsorgssvikt.

Det ble ventet at elevene ved skolen, i tillegg til undervisning, også arbeidet dels på skolens egne verksteder og dels på gården. Skolen hadde både skomakerverksted, snekkerverksted og smie. Produktene elevene produserte ble solgt videre.

I november 1941 rekvirerte tyskerne deler av anlegget. Falstad skolehjem ble likevel drevet videre parallelt med fangeleiren. Skolen ble flyttet fra hovedbygningen og over i en annen bygning: "Øvergården".

Emil Gothard Rønne og Marie Berntine Prestmo giftet seg i 1922

Senere sto Emil Rønne veldig nært sin bror Johan Peder. Johan Peder hadde klesbutikk i Trondheim sentrum. Johan Peder giftet seg med Else og de fikk to barn, Reidar og Lisbeth. Emil Rønne (1900-1982) giftet seg med Marie Prestmo 21. januar 1922. Forlovere var Borghild Strand og Hjalmar Forfod. På den tiden bodde Emil i Østersundgt. 5, Trondheim og Marie bodde i Indherredsveien 26, Trondheim. De utvandret til Amerika den 2. august 1923 og betalte billettene cash.

Det er noen tilfeldigheter her i livet, noen sammentreff. Da jeg skulle søke meg mot denne Rønnefamilien viste det seg at jeg straks havnet hos Johan Petter Rønne, f. i Trondheim i 1952, som var ufrivillig modell for ett av verdens mest kjente/brukte «flyrelaterte» bilder på 50-tallet. Se *Stjørdalens krønike*, bind 19, side 124. Gjennom hans bror Tore, kom jeg i kontakt med andre greiner av Rønneslekta, blant annet Linda Myklebust på Svorkmo. De som har hatt mest kontakt med etterkommerne borte i Amerika er: Lisbeth Synnøve Rønne og hennes datter Lisbet Irene Rønne Støen - og deres familier. Emil Rønne er grandonkel til Johan Petter Rønne, Tore Rønne, Vibeke Rønne og Lisbet Irene Rønne Støen. Og Christine Marie Evans er tremenning til Johan Petter Rønne, Tore Rønne, Vibeke Rønne, Linda Myklebust, Lisbet Irene Rønne Støen og Roy R. Gaasland, bare for å ha nevnt noen.

Johan Petter Rønne

Tore Rønne

Vibeke Rønne

Linda Myklebust

Marie Prestmo ble født i Mellemilen (Ila) i Trondheim i 1899. Hennes foreldre var Sivert Olsen Prestmo (1870-1914) fra Vesterheim (br.nr. 36 under Værnes prestegård) og Oline Kristoffersdtr Solbergsveen (1876-1956) fra Elverum. Oline's slekt igjen kom fra Sverige. Maries oldeforeldre: «Stor-Erik» og Barbro, bodde på Stor-Erik rommet, Værnesplass Q til 1884. Da måtte de flytte og ble satt bort som legdsfattige, trolig i Hegra. Livet var ikke så enkelt for Maries forfedre. Far til «Stor-Erik», og dermed tippoldefar til Marie: Ola Eriksen Leirmælen, f. 1780 – falt utfor en bergknaus i Gevingåsen og slo seg i hjel. Den uheldige Ola i Gevingåsen er 2 x tippoldefar til søsknene Kari Bakken, Arne Prestmo, Eli Jørum og Leif Erik Prestmo, samt til Nils Prestmo og Inger Lise Rolfseng.

Vibeke Prestmo Valestrand

**Besteforeldrene til Marie Prestmo:
Ole Eriksen Prestmo og Bergitte Nygrinden**

Vedkommende er 3 x tipp til Vibeke Prestmo Valestrand og Stig Morten Prestmo. Dette gjør at vår hovedperson i dette kapitlet, Marie Prestmo Ronne, er søskenbarn til far til søsknene Kari, Arne, Eli og Leif Erik Prestmo. Hun er også søskenbarn til Nils Prestmo sr. som fikk tre barn, hvorav Nils Prestmo jr. er eneste gjenlevende. Dessuten er Marie søskenbarn til mor til Inger Lise Rolfseng, og til bestefar til Stig Morten Prestmo. (Her er tatt med bare en gren av slekta). Marie er grandtante til Vibeke Prestmo Valestrand. Og for å ta med forholdet til de i Amerika, når vi først er i gang, så er Christine Evans (hovedkilde) barnebarn av Marie og Emil Ronne, og datter av deres barn: Ellen Marie, som ble gift Evans. Christine er datter av tremenning til søsknene Kari, Arne, Eli og Leif Erik Prestmo - og det samme til Nils Prestmo og Inger Lise Rolfseng. Christine Evans er tremenning til Vibeke Prestmo Valestrand og firmenning til Stig Morten Prestmo. Uff ja, hutte meg'tu - en må ha tunga bent i munnen når en holder på med «slektsforskning»!

28. juni 2021

Bak f.v: Stig Morten Prestmo, Olav Bakken, Torill Knudsen Prestmo, Nils Prestmo, Liv Bjørn Prestmo og Inger Lise Rolfseng. Foran f.v: Kari Prestmo Bakken, Arne Prestmo, Eli Prestmo Jørum og Leif Erik Prestmo

Marie Prestmo var en kjent norsk svømmer, og i familien i Amerika blir det sagt at hun en gang svømte over den engelske kanalen. Men Christine forteller meg at det er det ikke alle som tror på. Hun vant mange medaljer innen svømming og var en del av Trondhjems Svømme & Livredningsklub (TS&LK). Klubben ble grunnlagt 16. juni 1910, og var den første som ble etablert nord for Bergen - og er i dag en av de aller eldste svømmeklubbene i landet. I dag har klubben over 2 000 medlemmer og tilbyr babysvømming, svømmekurs for barn og voksne, stupning og konkurransesvømming.

I 1916 var Marie «norgesmester» på 100 m rygg. Hun var ifølge de i Amerika den første i Norge som svømte fra Trondheim til øya, Munkholmen. Disse to opplysninger tilkommet fra slekten i Amerika, er nok litt tvilsomme, men ikke usannsynlige. Lar det stå, selv om jeg ikke har funnet dokumentasjon på dette. Her er det jeg har dokumentasjon på:

NM 1917:	400 m fri	5. plass	
NM 1918:	400 m fri	2. plass	8:22, 0
NM 1919:	100 m rygg	3. plass	1:59, 8
NM 1920:	400 m fri	2. plass	8:04, 1
NM 1920:	100 m fri	3. plass	1:44, 0
NM 1920:	100 m rygg	3. plass	1:56, 3
NM 1920:	Kunstsømming	2. plass	

Marie Prestmo

Marie Prestmo var kretsmeister på ulike distanser gjennom flere år.

Hun hadde kretsrekorden på 100 m rygg, som sto helt til 1939.

Hun hadde kretsrekorden på 100 m fri, som sto til 1934.

Hun ble godkjent instruktør i 1918, og hadde følgende deltagelse:

1918: 190 deltagere.

1919: 225 deltagere.

1920: 375 deltagere.

1921: 230 deltagere.

Marie Prestmo satt i styret i TSLK i 1918 og da som idrettsleder.

Emil og Marie fikk to barn: Ellen Marie, født i Trondheim i 1922 og Emil Richard, kalt Dick, født i Amerika i 1931. Emil elsket sin norske kone høyt. Emil og Marie bodde i Biskop Sigurds gt. 9 i Trondheim da Ellen Marie, mor til Christine, ble født. Ellen Marie ble døpt i Nidarosdomen. Marie pleide å gå med datteren i barnevogn til Lademoparken nedover gaten fra leiligheten deres i Biskop Sigurds gate. Christine i Amerika sitter på et dokument vedrørende "pantelån" på leiligheten i Biskop Sigurds gate, som tilsier at den var eid av Marie Berntine Rønne, født Prestmo, og verdsatt til kr. 2.500,00 i 1950. Med renter ble den verdsatt til 396 dollar, og disse pengene ble overført til Ellen M. Evans og Emil Richard Ronne 8. juni 1950. Eierne av leiligheten på den tiden var Oline Prestmo, mor til Marie.

Ellen Marie lærte tidlig å svømme av sin mamma Marie

Emil, Marie og babyen Ellen Marie, sammen med familien Lybacks, kom til Amerika med skipet Stavangerfjord den 23. august 1923. Lybacks sønn, Carl, var tre år gammel på den tiden. Han forble i kontakt med Ellen Marie til han døde 75 år gammel. Emil, Marie og Ellen Marie kom med tog til Chester, Pennsylvania og slo seg etter hvert ned i Ridley Park, Pennsylvania. I følge Emils «Naturalization-papirer» av 5. mars 1929, var han 5 fot og 9 tommer med blå øyne, lysebrunt hår og hadde tatoveringsmerker på begge hender. I Norge holdt Emil på med boksing. Dessuten spilte han fiolin, som kanskje må sies å være overraskende av en bokser. Barnebarnet Christine mener at fiolinspillingen som Emil utøvde gjorde at hennes mor, Ellen, fikk kjærlighet til klassisk musikk. Ellen skrev senere i et notat til et barnebarn at familien hennes flyttet ofte. Hun gikk i løpet av en åtteårs periode på hele seks «elementary schools». I Amerika var Emil Ronne en utmerket skytter og vant flere skytterkonkurranser. Han var også en ivrig fisker og golfspiller. Han spilte på sine eldre dager mye golf i helgene med sin svigersønn Thomas og Thomas jr. (barnebarnet). Emil var

utdannet elektriker fra Norge, og var formann i et større elektrisitetsselskap, forløperen til Sun Ship Building & Dry Dock Co., Chester i Pennsylvania. Et synlig bevis på at Emil klarte seg tross oppholdet på Falstad. Etter 30 år i selskapet trakk han seg tilbake som pensjonist i 1965. Emil gjorde flere turer tilbake til Norge i løpet av livet.

Marie og Emil Rønne med sin datter Ellen Marie i 1923

Marie lærte aldri å snakke engelsk. Hun var ei god, gammeldags husmor. Barnebarnet Christine Evans, tror ikke Marie noen gang ble amerikansk statsborger. Marie underviste i svømming ved KFUK. Det var der hun lærte sin toårige datter Ellen Marie å svømme rett etter at de kom til Amerika. Marie (33) døde av kreft da Ellen Marie var 11 år gammel. Ellen Marie ble sendt for å bo sammen med venner den dagen moren døde og fikk aldri en sjanse til å sørge. Emil snakket aldri om Marie eller hennes død til Ellen Marie. Noe merkelig, men tiden var en annen. Ellen Marie kom aldri over morens død, og sørget over moren hele livet på en slik måte at det preget henne. Da Marie døde, ønsket bestemor til Ellen Marie, Oline Prestmo, at svigersønnen Emil skulle sende Ellen Marie tilbake til Norge for å oppdras hos Oline. Emil var enig i det. Men kort tid før Ellen Marie skulle bli sendt til Norge, forandret Emil mening.

Marie elsket Lily-of-the-Valley-blomster (liljekonvall), så datteren Ellen Marie plantet dem i hagen sin. Da faren til Christine, Thomas Evans, solgte huset sitt etter at Ellen Marie døde i 2005, flyttet Christine liljene til sin egen hage. De minner Christine om både moren hennes (Ellen Marie) og bestemoren Marie, sistnevnte som hun aldri fikk møte. Christine forteller at blomstene også fikk en dobbel betydning da hun kalte sin katt for "Lily." Mor til Christine har skrevet følgende i et notat om sin mor Marie: «*My mother was not very happy in this country. Mother had plans to go back to Norway.*» Dette tyder på at Marie Prestmo Ronne mistrivdes og ville tilbake til Trøndelag. Døden avgjorde dessverre den saken. Vi må også i den sammenheng huske hvilken tid Marie levde i: *The great depression*.

Oline og Sivert med barna: Marie og Sigurd

Rett etter Maries død møtte Emil en vakker kvinne som blendet alle menn. Hun het Mabel. Emil giftet seg med Mabel Alfreda Seaman (1902-1979), som da ble stemor til Ellen Marie og Emil Richard. Da Mabel kom inn i familien, hadde hun med seg sine to sønner fra et tidligere ekteskap. Faren Emil insisterte og betalte undervisningen for at Ellen Marie skulle gå på den private skolen Nether Providence. På denne skolen var Ellen cheerleader. Ellen Marie var 19 år gammel da hun flyttet hjemmefra og bodde hos et eldre par. Emil og Mabel tok etter hvert ut separasjon, men de ble aldri skilt.

Ellen Marie begynte å jobbe som sekretær i Sun Ship i september 1941, og det var der hun møtte Thomas E. Evans, Sr. Deres datter Christine forteller at hennes mor var et vakkert rødt hode med en utmerket figur. Pappa sendte henne røde roser anonymt for å vise sin interesse for henne. Thomas skrev en gang til Ellen: "*Menn mister hjertet og sender rosene sine til jenter med fregner på nesene.*" Thomas var irsk-katolsk og Ellen Marie var luthersk, men konverterte til katolisismen før de giftet seg. Thomas E. Evans sr. var sersjant i Army Air Corps i 2. verdenskrig ved den 315. bombevingen på Stillehavsavsnittet. Ellen Marie og Thomas forlovet seg på toppen av hoppbakken i Madison, Wisconsin, da han hadde permisjon. Så, den 24. januar 1945, ble de gift mens Thomas var på en ny permisjon. De hadde et lite bryllup og en bryllupsfrokost. De var sammen kun fire dager som ektepar før Thomas måtte tilbake til krigen. Bryllupsreise gikk til New York City. Men der var det så mange soldater, at de hadde store problemer med å finne et hotell. Middagen på bryllupskvelden var et glass portvin og en sandwich med bacon, tomat og salat. De spiste det igjen på sin 60-års bryllupsdag, 12 dager før Ellen Marie døde.

14. april 1947 ble Christine født (min hovedkilde). Thomas Edward ble født i 1950 og Judith Ellen ble født i 1958. I familien har far og sønn, begge døpt Thomas, alltid blitt kalt bare Tom, og da med sr. og jr. Tom sr. (far til min hovedkilde) ble uteksaminert fra University of Pennsylvania's Wharton School og jobbet for DuPont Company i 37 år. Ellen Marie var hjemmевærende husmor, og dessuten i en 20-års periode frivillig ved A.I. duPont

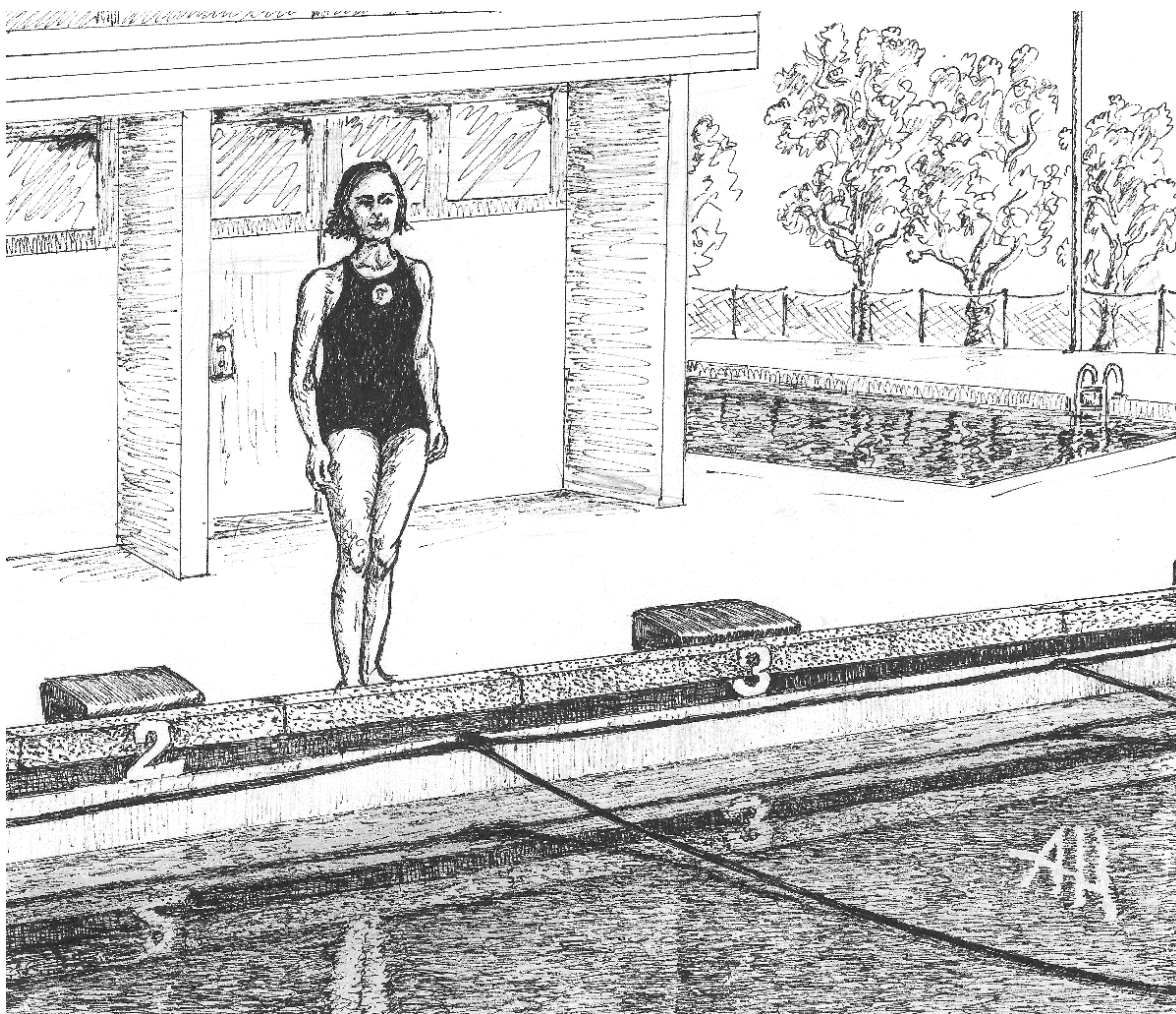
Barnesykehus, hvor hun jobbet i tannklinikken. «Tom jr., Judi og jeg hadde en fantastisk barndom», forteller Christine, og legger til at mamma og pappa hadde et eventyrlig ekteskap, helt viet til hverandre og deres familie. «Ekteskapet til mine foreldre var en stor og fantastisk kjærlighetsroman», sier Christine. Foreldrene hadde mange venner og elsket å danse, spille bridge og gå i teater. Tom sr. var en dyktig kunstner, og alle hjemmene i familien Evans er fylt med de vakre maleriene hans. Flere av maleriene er av steder som Tom sr. fotograferte da han og Ellen Marie besøkte Norge.

Gamle bybro i Trondheim, maleri av Tom sr. Evans

Svømming var en stor del av familiens historie. Hele familien tilhørte en lokal privat

svømmeklubb (Fair Blue) der alle tre ungene: Christine, Tom jr. og Judi var konkurransedyktige. De tilbrakte helgene ved bassenget og svømte også under pikniker. Judi og Christine var dyktige, men det var broren Tom jr. som kom på landslagsnivå. *Da er du god, da!*

Ellen Marie Ronne Evans (1922-2005) holdt alltid kontakt med sin store familie i Norge. Hun var heldig og fikk besøkt Trondheim tre ganger i løpet av livet. Hun hadde en spesiell tilknytning til kusinen sin, datteren til Johan Peder: Lisbeth Synnøve Rønne. Johan Peder var bror til Emil, som igjen gjør Lisbeth til tante av dagens Johan Petter Rønne, f. 6. juni 1952. Han igjen er tremenning til min hovedkilde: Christine Evans. Da Christine var 11 år, kom Lisbeth Synnøve, den gangen 19 år, til USA for å jobbe som guvernante og ta seg av barna til en fremtredende amerikansk familie, Seabrooks. Seabrooks bodde i New Jersey og var en del av "Seabrook Farms» oppkalt etter Charles F. Seabrook, en forretningsmann som på et tidspunkt drev den største vanningsfarm (gartneri: produserer og selger grønnsaker) i verden. Lisbeth Synnøve bodde hos Emil og Mabel til det brant i leiligheten der de bodde. Lisbeth Synnøve måtte bo sammen med familien til Christine, og delte et soverom med henne. Det ble begynnelsen på et fantastisk forhold som utviklet seg mellom Christine og Lisbeth Synnøve (f.1938), hennes datter Lisbet Irene Støen (f.1965), svigersønn Per-Tore Støen (f.1964) og barnebarn Margrethe (f.1996), Elise (f.1999) og tvilling Johannes (f.1999).

Fam. Rønne

Bakerst f.v: Harald Kleven Olsen (gift med Inga Marie Rønne), Johan Peder Rønne, Klara Røstad (stemor til Emil og hans søsken), Egil Rønne og hans kone Gerda Ingebjørg.

Midtrekken f.v: Myrthle (kona til Bjarne Rønne), Bjarne Rønne, Lise Rønne, Emil Gothard Rønne og hans kone Mabel Foran f. v: en datter av Lise, Else (kona til Johan Peder Rønne), Lisbeth Synnøve Rønne og en datter til av Lise Rønne

Hver jul lagde Ellen Marie «stollen» til julaften, som de nok trodde var norsk tradisjon, men som vel opprinnelig er tysk. Nå gjør Tom Jr., Judi og sønnen til Christine, Erik, det til jul for å fortsette tradisjonen. Christine forteller at de alltid har geitost og kjeks ved juletider, og Lisbeth sender fortsatt noe av den deilige osten og sildene et par ganger i året. Mor Ellen

Marie serverte også hardkokte egg og sild til frokost i juletiden. Christine husker at hun hadde det med seg julemorgen 2004, som ble Ellen Maries sin siste julemorgen før hun døde.

2021, f.v: Margrethe Støen, Johannes Støen, Lisbeth Synnøve Rønne, Lisbet Irene Rønne Støen, Elise Støen og Per-Tore Støen

Ellen Marie hadde alltid et nært forhold til sine slektninger i Norge. Hun sørget for at Christine, Tom jr. og Judi, visste alt om familien sin i Norge. Hun holdt liv i norsk kultur i sitt hjem. Nå gjør de tre, så vel som barna deres, det samme. De flagger det norske flagget på 17. mai og lager Stollen hver jul. De setter de norske trollene i vinduene «for at det skal snø». I det siste året mor Ellen levde, fikk hun Christine Marie til å love å holde kontakten med Norge. Det har Christine Marie gjort gjennom Lisbeth Synnøve Rønne og datteren hennes, Lisbet Irene Støen. I 1997 reiste Christine Marie sammen med sin mor og far til Norge. Det var visstnok en fantastisk tur med flotte minner. I 2010 kom Christine tilbake til Trondheim alene og i 2018 tok Michael og hun en tur med Hurtigruten nordover og deretter sørover til Trondheim. «Det var turen i mitt liv», sier Christine.

Christine Evans sammen med sine foreldre i Trondheim i 1997

Ekteparet Ellen Marie og Thomas Evans sr. i Trondheim i 1997

«Judi er babyen i familien vår», sier Christine. Judi er 11 år yngre enn Christine, og hun var en "overraskelse" for moren da hun fant ut at hun var gravid med henne. Så de betrakter Judi som den "frie ånden" i familien. Judi ble forelsket i hester da hun var seks år gammel, og den kjærligheten fortsatte til i dag. Hun ble uteksaminert fra University of Delaware med en grad i husdyrvitenskap og som støttet hennes arbeid i hestebransjen. Hun jobbet på flere hestegårder med stell av hestene, underviste i ridning og gjorde administrativt arbeid. Hun trakk seg nylig tilbake fra å jobbe ved Hassler's Dressage at Riveredge, en hestegård på 600 pluss hektar i Chesapeake City, Maryland. Foruten sin kjærlighet til hester, er Judi en ivrig «quilter» og har laget mange dyner, puter og veggtepper som pryder hjemmene til familiemedlemmer. Hun tilbringer mye tid i sin hage, leser og tilbringer tid med mannen sin, Rob, på stranden i Lewes, Delaware. Judi og Rob har to barn: Christine, en fysioterapeut som deler morens kjærlighet til hest og ridning, og som bor sammen med ektemannen Taylor i North Carolina, og Andrew, som bor i Middletown, Delaware.

2017, f.v: Tone, Roy, Anna, Brage og Frida Rønne Gaasland. Roy er bror til Lisbet Irene Rønne Støen

Christine Marie Evans er førstefødte i familien. Etter eksamen fra University of Delaware i 1969, begynte hun en lærerkarriere som varte i mer enn 40 år. Hun startet karrieren med å undervise grunnskoleelever i alderen 5 til 9 år. Senere studerte hun ved universitetet og oppnådde en mastergrad i læreplan og instruksjon, og begynte å lære lokale offentlige skolelærere hvordan de kunne forbedre klasseromsundervisningen hva gjelder leseferdigheter (engelsk, lesing og skriving.) I 1999 ble hun ansatt ved University of Delaware for å utvide arbeidet med lærere fra lokale til statlige skoler på grunnskole- og videregående nivå. Gjennom sine år på Universitetet tok hun samtidig en doktorgrad i pedagogisk ledelse. Ellen Marie, datter av Marie og Emil Ronne, «var ikke bare moren min, men hun ble min beste venn da jeg ble voksen», forteller Christine. De snakket hver kveld på telefon og gjennomgikk dagens nyheter. Da Christine Marie giftet seg, bodde hun på en gård omtrent en time sør for foreldrene sine og familiens hjem. Det var i løpet av denne tiden på 1970-tallet at sønnen Erik

Søsknene Christine Marie, Tom jr. og Judith Ellen Evans

ble født. Christine Marie lærte mange ting mens hun bodde på gården, og det var der hun fikk sin kjærighet til hagearbeid. Men da Erik var fem år, forlot mannen hennes de to, og Christine Marie dro tilbake til familien i Wilmington, Delaware - hvor hun har bodd siden. I 1989 giftet Christine Marie seg med sin nåværende mann: Michael Selvaggio, som ble en fantastisk stefar til Erik. Erik selv er nå far til fem barn. Han avsluttet nettopp sitt 21. år som ungdomsskolelærer, hvor han underviser i engelskspråklig kunst til 8. klasse-studenter. I 2020 fikk Erik en doktorgrad i utdanning og ble valgt som skolens lærer for året.

Tom jr. er også barnebarnet til Marie og Emil Ronne, og dermed sønn av Ellen Marie Ronne Evans og Thomas E. Evans sr., og altså bror til Christine Evans og Judith Evans Gilsdorf. Han forteller i en email til undertegnede, at til tross for at han aldri møtte sin bestemor, så føler han å kjenne henne så godt. Hun var så absolutt en stor inspirasjon gjennom hele svømmekarrieren hans, fra han først lærte å svømme i en alder av seks år og gjennom hele college-karrieren, som endte da han var 22 år gammel. Thomas jr., kalt Tom jr., husker tilbake til fem-seks års alderen da hans mor, Ellen Marie, fortalte historier om sin mor, hans bestemor - om hvor god hun var til å svømme, kanskje «Norgesmester» på 100 m rygg i 1916?! Skjønt det trolig er en pokal gitt som påskjønnelse, en ekstrapremie ved Nordenfj. sv. stevne i 1916. Kanskje en forløper til kongepokalen, som første gang ble utdelt i svømming i 1916. Tom vokste opp med å se «sølvkoppen» (pokalen) til sin bestemor hver

dag på en hylle i stuen deres. «Jeg ønsket at jeg kunne ha møtt min bestemor, og hørt hvordan det var å vinne pokalen», sier Tom jr.

Tom jr sitt tidligste minne om å svømme i et basseng, var da han var seks år gammel og svømte i det lokale samfunnsbasseng. Hans mor og far var veldig gode svømmere og likte det veldig godt. Søstrene hans, Christine Marie, og senere Judith Ellen, var også gode svømmere. En venn av Tom's foreldrene så Tom svømme den gangen og mente at Tom hadde et naturlig talent og at de burde melde sønnen inn i det lokale KFUM for trening. Tom jr. begynte å svømme hos KFUM flere ganger i uken.

Tom jr. var en ganske sjenert ung gutt som likte å være alene, og ensomheten i å svømme i vannet var ganske katarsis. Det viste seg raskt at gutten hadde ekte talent, og da han var ni år vant han sin første store pokal for å være den raskeste i sin aldersgruppe. Han elsket pokalen og ønsket å vinne mer! Han følte, i tillegg til at familien hans var stolt av ham, at hans norske bestemor også ville ha vært stolt! Å tenke på sølvpokalen hennes inspirerte ham mange ganger i hans tidlige svømmekarriere! Da han var 12 år begynte han å svømme med et lokalt AAU-svømmeteam som het Wilmington Aquatic Club. (AAU = Amateur Athletic Union). I løpet av de neste årene vant Tom jr. mange Delaware State Championships, KFUM mesterskap, Middle Atlantic Championships og Junior Olympic events.

Da Tom ble senior på High school (videregående skole), hadde mange høyskoler og universiteter i USA kontaktet ham med ønske om at han skulle svømme for dem. Han valgte et 4-årig stipend fra North Carolina State

University i Raleigh, North Carolina. Han følte seg veldig stolt og beæret over å svømme for NC State. Trenerne og svømmerne han møtte og jobbet med var alltid krevende, men veldig støttende. I løpet av de fire årene han svømte for NC State, lyktes han meget bra. Han vant mange konkurranser og satte en rekke skole- og regionsrekorder. I løpet av de fire årene han svømte i Atlantic Coast Conference Championships (på slutten av hver sesong) satte han en spesiell rekord på den tiden, ved å vinne 11 strake individuelle mesterskap i fem forskjellige øvelser (500 meter fri, 1650 meter fri, 200 meter IM (individuell Medley), 400 m IM, og 200 m rygg). Han var mest stolt av ryggsvømmingen sin fordi det var bestemorens beste øvelse. Kanskje tenkte han på sin bestemor, Marie, mens han svømte på rygg i utendørsbassenger og så opp i himmelen? Det var ikke for ingenting at Tom jr. ble valgt ut til All-America Swimming Team tre ganger (1969, 1971 og 1972). Å komme på et hvilket som helst amerikanske lag i svømming, er en enorm prestasjon i seg selv. La meg driste meg til en sammenligning. Da Irene Dalby fra Stange og Hamar svømmeklubb, ble nr. fem i sommer-OL i både 1992 (Barcelona) og 1996 (Atlanta), kan det med et visst utropstegn tilsi å være

Far Sivert Olsen Prestmo (1870-1914), datteren Marie (1899-1933) og sønnen Otto (1904-1951)

«en større prestasjon» enn den som vant gull i OL på en gitt distanse i langrenn. Det er tross alt kun noen få som går langrenn, mens det er millioner som driver konkurransesvømming i verden. Og det er klart at det å komme på det amerikanske landslaget i svømming, indikerer at du er kanskje god nok til å vinne samtlige distanser i NM. Ikke misforstå. Ingen skal forringes. Det er store prestasjoner uansett nivå, land og idrettsgren, selvsagt.

Atleten Tom jr. Evans

På college ved North Carolina State University var Tom Jr., tre-ganger all-amerikansk svømmer, kaptein på svømmelaget og målvakt for fotballaget i N.C. Han vant Teague-prisen for den mest fremragende idrettsutøveren i delstaten North Carolina. Tom ble omtalt på forsiden og i en artikkel i magasinet, *Swimming World*. Det kan vel sammenlignes med å komme på forsiden av Time Magazine. Familien krediterer sin bestemor, Marie Prestmo, for Toms svømmetalent. Tom ble vitenskapslærer på videregående skole og underviste på en privat internatskole, St. Georges, i Newport, Rhode Island, hvor han ble innlemmet i Rhode Island Swimming Hall of Fame. Mens han var i St. Georges, trente han svømmelag for gutter og jenter - og fotballag. Han var en lidenskapelig lærer og ble pensjonist etter en 40-årig lærerkarriere, og flyttet til Maryland.

Svømming ble veldig spesielt for Tom fordi det var en måte han kunne «bli kjent med» bestemor og vite at hun var sammen med ham. Den siste samtalen han hadde med moren sin, Ellen Marie - bare noen få dager før hun gikk bort, var en som han aldri vil glemme. Tom sier det slik: «Mamma var på sykehusrommet sitt, og hun og jeg bare snakket - da hun begynte å fortelle meg hvordan hun fremdeles husket når hun skulle svømme med moren sin. Jeg visste i det øyeblikket at jeg en dag ville svømme i den samme fjorden i Trondheim som min bestemor brukte». Den drømmen gikk i oppfyllelse for Tom da han reiste til Norge med kjæresten sin, Carmen, i juni 2019. De var på besøk hos familien i Trondheim (Per-Tore og tremenningen

Lisbet Støen). Nå skulle han få svømme i den samme fjorden i Trondheim der bestemor hadde svømt og trent som ung jente. Selv om han bare svømte i noen minutter, vannet var 10 grader og han var 69 år, var det en av de mest spesielle svømmeturer i hans liv. «Jeg følte virkelig at mor og bestemor var med meg», skriver Tom jr. til undertegnede. «Jeg takker bestemor og mor og far for at de ga meg talentet og inspirasjonen til å bli en god svømmer. Svømming har gitt meg så mye i livet, og jeg er virkelig takknemlig for suksessen jeg har opplevd».

Tom jr. Evans svømmer i Trondheimsfjorden i 2019

Det er en prestasjon i seg selv å bli utvalgt til å komme på forsiden av Swimming World Magazine, slik Tom jr. gjorde det i mars 1972. Likeledes vet jeg at familien er meget stolt over Tom jr. som ble valgt til å motta Lewis Teague Award for den mest fremragende amatørutøveren i hele staten North Carolina. Og det slutter ikke der. I 1972 ble Tom jr. tildelt Alumni Athletics Trophy for å være den mest fremragende senioridrettsutøveren i North Carolina. Bakgrunnen var, foruten svømmer, at han var målvakt på NC State fotballag. Selv om Tom jr. hadde kvalifisert seg, og ble oppfordret til å stille opp i US Olympic Trials for å prøve å komme med på US Olympic Team, bestemte han seg for å avslutte svømmekarrieren etter 16 år med konkurransesvømming. «Amerikansk uttak» er nådeløst. Men de fleste mener Tom jr. ville klart det også.

Tom jr. til venstre, på magasinet «Swimming world»

Tom jr. mottar Teague-prisen

Mens Tom jr. var i North Carolina, ble han veldig interessert i naturfag, og bestemte meg for å fortsette å studere på Graduate School. Her tok han sin mastergrad i zoologi og mikrobiologi. Mens han jobbet med sin master, hadde han muligheten til å undervise i noen

klasser. Det inspirerte ham så sterkt, at han bestemte seg for å vie neste del av livet sitt til undervisning. Etter at han ble uteksaminert fra Graduate School, begynte han lærerkarrieren ved Archmere Academy i Claymont, Delaware, hvor han underviste i biologi og mikrobiologi - og var trener innen svømming og fotball i 11 år fra 1976 til 1987.

Tom jr. Evans ble gift med Linda Larson i 1987. Det året flyttet de til Newport Rhode Island hvor Tom jr. underviste i biologi, avansert biologi og mikrobiologi ved St. George's School i 31 år. Samtidig coachet han gutte- og jentesvømmelagene, samt jentefotballaget. Hans jenters svømmelag gikk av med seieren tre ganger i divisjon II i New England. Han følte stolthet av alle svømmerne og fotballspillerne han hadde trent i alle disse årene. I 2016 ble han beæret med å bli innført i Rhode Island Aquatics Hall of Fame. Og i 2018 ble han også æret med å bli innlemmet i St. George's Athletic Hall of Fame.

Linda og Tom jr. underviste begge på St. George's School fra 1987 til 2017. I løpet av den tiden fikk de to barn, Kaitlyn (f. 1988) og Thomas III (f. 1990). Linda og Tom jr. ble skilt i 2018. Datteren Kaitlyn, hennes ektemann Alex Jue og deres nyfødte sønn, Oliver, bor i Washington DC. Kaitlyn er lærer, men som Tom jr. sier det selv: *«Hennes viktigste jobb nå er som nybakt mamma»!* Sønnen Thomas III og forloveden Amelia Brown bor i Brooklyn, NY. Thomas III er en designer og en interaktiv modellskaper. Selv om Linda og Tom jr. ble skilt i 2018, deler de fortsatt mye stolthet og støtte overfor sine barn. Tom jr. trakk seg fra undervisning og coaching i 2018. Og i 2020 flyttet han sammen med sin kjæreste Carmen Scharf til deres nåværende hus i Earleville, Maryland! Carmen har tre barn, og sammen har de, ifølge Tom jr. et veldig lykkelig liv med alle familiene sine.

Det var en drøm for livet da Carmen og Tom jr. besøkte Trondheim i 2019. De ønsker sterkt å komme tilbake til Norge. Det er ingen tvil om, ifølge Tom jr. selv, at hans norske forfedre har vært grunnlaget for mye av hans suksess og lykke i livet. Hans mor og far har alltid gitt ham og hans søstre: Christine og Judith, kjærlighet og støtte til å få mest mulig ut av livet og for å styrke viktigheten av familien.

Tom jr. sier det slik i email til undertegnede, og som på flere måter kan summere opp Marie Prestmo: *«Min norske arv vil alltid være med meg, og når jeg tenker tilbake på hvor mye svømming har betydd for meg - og gitt meg, kan jeg ikke unngå å tenke på bestemor Marie - og hvordan hennes ånd og energi fortsetter å inspirere meg».*

Tom jr. med pokalen som hans bestemor Marie fikk i 1916